

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський ун-тет”, 2001. – 395 с. 2. Гаврилюк С.П. Оцінка конкурентоспроможності туристських підприємств // Економіка і підприємництво: стан та перспективи. Зб.наук.праць. – К., 2001. – С. 251-261. 3. Грицик М.В. Пріоритети розвитку туристичної галузі в місті Києві // Культура і освіта фахівців туристичної сфери: сучасні тенденції та прогнози. – К.: КУТЕП, 2005. – С.90-92. 4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К.: Альтапрес, 2002. – 436 с. 5. Пахомов Ю.М., Лук'яненко Д.Г., Губський Д.В. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі. – К.: Україна, 1997. – 237 с. 6. Портер М.Е. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів – К.: Основи, 1998. – 390 с. 7. Хомік Ю. Пріоритетні напрями вдосконалення ринку туристичних послуг в Україні // Збірник праць вчених. – Вип. 34. – К.: ІСЕМВ НАНУ, 2002. – С. 304-309.

І. Смирнов, д-р геогр. наук

ЛОГІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

Розкрито сутність логістичного підходу до забезпечення сталого розвитку туризму в регіоні, країні, зокрема на підставі використання «Pull-системи» та засади «Just In Time» (точно вчасно). Теоретичні розробки супроводжуються прикладами з практики українського туризму.

Shown essence of logistical approach to sustainable tourism development in region, country using «Pull – system» and Just In Time principle. Theoretical work – outs nave expanyles tran Ukrainian tourism practice.

Постановка наукової проблеми. Логістика туризму - новий науково-практичний напрям, який відрізняється високою ефективністю застосування в туристичному бізнесі. Впровадження логістичних засад в управлінні тур фірмою (мікрорівень) дозволяє скоротити витрати і, таким чином, підвищувати ефективність діяльності туристичного підприємства. Застосування логістичних підходів на більш високих таксономічних рівнях (мезо, макро) дозволяє забезпечити сталий розвиток туристичного бізнесу в межах туристично-рекреаційної зони, області, країни.

Наукові джерела та публікації з логістики туризму взагалі та мезо та макрорівні цієї проблеми зокрема є нечисленні [1]. Хоча в сучасних виданнях з менеджменту туризму, інформатизації туристичного бізнесу логістиці відводиться важливе місце [2, с. 447; 3, с. 7-10]. Сюди ж можна додати публікації автора з цієї проблематики, зокрема монографію [4, с. 198-210] та статті [5, 6, 7, 8].

Метою статті є розкриття сутності логістичних підходів (моделі) до забезпечення сталого розвитку туристичного бізнесу, зокрема на базі використання «Pull - системи» та засади «Just In Time» (точно вчасно). Теоретичні розробки ілюструються прикладами з практики використання рекреаційно-туристичних ресурсів регіонів України.

© І. Смирнов, 2007

Виклад основного матеріалу. Туристична логістика як головну проблему на рівні країни має узгодження обсягів: туристично-ресурсного потенціалу, туристичного господарства (індустрії), туристичної інфраструктури (зокрема транспортної), туристичних потоків. Туристично-ресурсний потенціал має бути основою макрологістичної системи в туризмі. Україна має значний туристично-ресурсний потенціал, який визначається: особливістю її географічного положення та рельєфу; сприятливим кліматом; багатством природних, історико-культурних та рекреаційних ресурсів. У той же час за рівнем розвитку туристичної галузі наша країна відстає від світових лідерів, так якщо США отримують сукупний річний дохід від туризму в обсязі 100 млрд. дол., Італія, Франція, Іспанія - по 40-50 млрд. дол., то Україна - всього 4 млрд. дол. (20-те місце серед країн світу). Якщо ж оцінити річний обсяг послуг, наданих суб'єктами туристичної діяльності України, то він становить менше 1% ВВП держави (десь на рівні 500 млн. дол.), що в розрахунку на 1 мешканця складає 10 дол. (один з найнижчих показників в Європі) [5]. Туристичне господарство України включає 2,5 тис. ліцензованих туристичних підприємств; більше 1400 готелів, мотелів, турбаз, кемпінгів; понад 3 тис. санаторіїв. Незважаючи на це в туристичний сезон хронічно не вистачає місць для розміщення туристів в основних туристичних центрах та зонах України, зокрема у м. Києві, на Південному березі Криму, в Карпатах тощо, а в інших регіонах спостерігається постійний „недобір” туристів при розбудованій туристичній інфраструктурі.

Вирішити цю проблему можливо на шляху застосування логістичного підходу «Точно в строк» на мезо та макрорівнях туристичного господарства, тобто в межах курортополісів, окремих туристичних центрів та зон, а також областей України і всієї держави. В логістиці цей підхід розглядається, по-перше, як виробнича філософія, що спрямована на безперервне вдосконалення та застосована на послідовному усуненні всього зайвого, тобто всього того, що веде до підвищення вартості продукції, не підвищуючи при цьому її споживчої цінності; по-друге в більш вузькому розумінні, як поставка потрібних матеріалів у потрібне місце, на потрібний час, що передбачає високий ступінь синхронізації виробничих операцій [4, 362]. Підхід «Точно в строк» характерний для тзв. «витягаючої» технології в логістиці (або «Pull-системи»). На відміну від «штовхаючої» системи (Push), яка вважається більш консервативною, бюрократизованою, менш тісно пов'язаною з ринком, «Push-система» є сучасним логістичним втіленням ідеї «гнучкого» виробництва, яке динамічно змінюється згідно особливостей ринкового попиту.

Отже в системах промислової та торговельної логістики початковою програмуючою ланкою є ринковий попит, згідно особливостей якого виробляються та реалізуються товари.

В логістиці туризму - ситуація зворотня, оскільки початковою та програмуючою ланкою є туристично-рекреаційні ресурси, згідно до логістичного потенціалу (або пропускної спроможності) яких повинні формуватися туристичні потоки, а їхні потреби в комплексі туристичних

послуг в місті споживання (проживання, харчування, перевезення, програмно-інформаційне обслуговування) повинні забезпечуватися розвитком відповідної туристичної інфраструктури (господарства, матеріальної бази). Отже логістика туризму, використовуючи підхід «Pull» та «Точно в строк», пропонує таку «схему-формулу» збалансованого, сталого розвитку туризму в регіоні (рис .1).

Рис. 1. Логістична «схема-формула» збалансованого, сталого розвитку туризму в регіоні

Узгоджувальним показником збалансованого розвитку туризму в регіоні є логістичний потенціал який у відношенні до туристичних ресурсів означає максимально можливу кількість відвідувачів (відпочиваючих) за певний період часу (рік, сезон, місяць, день), що не зашкодить нормальному стану туристичного ресурсу (об'єкту), екологічному стану навколишнього середовища та забезпечить необхідний рівень комфорту туристів. Слід враховувати, що при перевищенні логістичного потенціалу туристичних ресурсів виникають різноманітні ризики, серед яких основні: екологічний (погіршення стану навколишнього природного оточення), деструктивний (руйнування туристичного ресурсу (об'єкту), медичний (погіршення здоров'я туристів), охоронний (загострення проблем їхньої безпеки) тощо. Логістичний потенціал туристичних ресурсів регіону рекомендується визначати з урахуванням їх поділу на природно-рекреаційні та культурно-історичні (кожний з них має свій подальший поділ та особливості обрахування логістичного потенціалу), а також слід мати на увазі, що логістичний потенціал туристичних ресурсів регіону можливо істотно збільшити за рахунок штучно створених туристичних об'єктів (приклад: Діснейленд та Діснейуорлд в США).

Що стосується логістичного потенціалу матеріальної бази з прийому туристів в регіоні, то він визначається з урахуванням компонентної структури туристичного господарства, зокрема: засобів розміщення туристів (готелів) та їх харчування (ресторанів), їхнього транспортування (розвитку транспортної інфраструктури та використанні сучасних транспортних засобів), об'єктів розважально-спортивного профілю (дискотеки, вар'єте, казино, спортзали, тощо), екскурс-бюро, торговельних, фінансових, страхових, прокатних та інших сервісних закладів. З рис. 1 зрозуміло, що необхідною умовою забезпечення збалансованого, сталого розвитку туризму в регіоні є

менший обсяг логістичного потенціалу матеріальної бази туризму у відношенні до логістичного потенціалу туристичних ресурсів (об'єктів). Тільки за суворого дотримання цієї умови зникають ті ризики щодо стану туристичних ресурсів, екологічної ситуації, погіршення рівня туристичного сервісу і т.д., про які говорилося вище.

Відповідність логістичного потенціалу матеріальної бази з прийому туристів логістичному потенціалу (параметрам) туристичного потоку визначається показником кількості туристів, що прагнуть використати (спожити) туристичні ресурси регіону (протягом року, сезону, місяця, дня). Ця кількість туристів може дорівнювати показнику логістичного потенціалу матеріальної бази (у цьому випадку остання використовується з максимальною ефективністю) або бути менше, але в жодному разі не перевищувати його. У супротивному випадку з'являються тзв. „дикі” туристи, різко погіршується рівень комфортності відпочинку, зростає „туристичне навантаження” на туристичні ресурси та об'єкти регіону, що неодмінно веде до їх деградації, а в перспективі і знищення.

Джерелами організованих туристичних потоків, що прибувають в регіон для „споживання” туристичних ресурсів виступають туристичні фірми (переважно турагенції). Саме вони виконують важливу роль логістичного „перетворювача” туристичних потоків: з стохастичних, нестабільних, нерівномірних, некерованих, безперервних потоків клієнтів (що пояснюється характером попиту на турпослуги) турфірми формують туристичні групи (тобто організують дискретні, детерміновані, ритмічні потоки туристів), які і направляють в обрані споживачами місця відпочинку, (або місця споживання туристичної послуги).

Можна підтримати твердження, що виникнення і розвиток ринку туристичних послуг в регіоні безпосередньо пов'язані з його ресурсним потенціалом [9]. Саме цей ресурсний потенціал створює передумови для організації туризму та утворює основу формування матеріально-технічної бази туризму в регіоні з метою надання споживачам туристичних послуг, розробки і виведення на ринок туристичного продукту. Отже, можливості зростання та розвитку ринку туристичних послуг в регіоні в першу чергу визначаються логістичним потенціалом його туристичних ресурсів. Щоб об'єктивно оцінити ресурсний потенціал регіону, слід застосувати такі засади дослідження:

1) комплексність оцінки ресурсного потенціалу, тобто вивчення і оцінка всіх можливих ресурсів регіону, що мають туристичну атрактивність;

2) врахування чинників зовнішнього середовища, які сприяють або попереджають розвитку туризму в регіоні, та здатність здійснити вплив на величину туристських потоків у даний регіон;

3) визначення туристичних об'єктів, які представляють найбільшу цікавість для туристів з метою подальшого використання цієї інформації при організації туристичної діяльності в регіоні, орієнтації на той або інший вид туризму, розробці туристичних продуктів тощо;

4) виділення пріоритетних видів туризму, здатних отримати розвиток в даному регіоні, виходячи з наявних в ньому туристичних ресурсів;

5) оцінка граничних величин ресурсного потенціалу регіону, тобто визначення меж використання конкретних видів ресурсів.

Оснoву лoгістичнoгo пoтенціалу рeсурсної бaзи рeгіону склaдaє мaксимaльнa пpoпyскнa спрoмoжність, щo oбмeжyє рівeнь викoристaння тyристичних рeсурсів. Лoгістичний пoтенціал тyристичних рeсурсів рeгіону oхoплює низкy вzємoпoв'язаних склaдoвих. Пeршa - цe рівeнь відвідyвaнoсті (тyристичний пoтiк) рeгіону, пeрeвищeння якoгo пpизвeдe дo шкiдливих eкoлoгічних aбo iнших нaслідків, aбo в рeзyльтaті дiй сaмих тyристів, aбo внaслідoк фyнкціoнyвaння oбслyгoвyючoї iнфрaстpyкчyри. Дpyгa - цe пeвний oб'єг тyристичнoгo пoтoкy в рeгіoні, пeрeвищeння якoгo пpизвeдe дo нeгaтивних нaслідків для мiсцeвoгo нaселeння i, внaслідoк цьoгo, пoгiршeння вzємoвіднoсин з тyристaми. Нaрeштi, трeтя склaдoвa - рівeнь тyристичнoгo пoтoкy, пeрeвищeння якoгo здiйснює рyйнівний вплив нa нeвіднoвлювaні тyристичні oб'єкти - витвoри мистeцтвa, aрхітeктyрнo-iстoричні кoмплeкси (нaпpиклaд, пeчepи Киiвськo - Пeчepськoї лaвpи) тoщo.

Отжe, y всiх нaвeдeних випaдкaх лoгістичний пoтенціал oбмeжyє гpаничнi вeличини тyристичнoгo пoтoкy дo тyристичних рeсурсів рeгіону. Дo oцiнки рeсурснoгo пoтенціалу рeгіону тa дoслiджeння пeрспeктив йoгo рoзвиткy зaстoсoвyєтьсa мaтeмaтичний мeтoд пoрoгoвoгo aнaлізy. Пiд чaс йoгo пeршoї фaзи визнaчaeтьсa iснyючий стyпiнь викoристaння всiх видів рeсурснoгo пoтенціалу рeгіону.

Длa цьoгo слiд пoмнoжити зaгaльнe числo спoживaчiв тyристичних рeсурсів i oб'єктiв тyристичнoї iнфрaстpyкчyри нa нoрмaтивний пoтенціал викoристaння y рoзрaхyнкy нa oднy лyдинy. Пoрiвняння oтpимaнoї вeличини з фaктичнoю рeсурснoю бaзoю дoзвoляє визнaчити спiввiднoшeння мiж ними. Зa yмoви виявлeння нeдoстaтньoї рeсурснoї бaзи для iснyючoгo тyристськoгo пoтoкy в дaний рeгіoн, виникae нeoбхiднiсть дoдaткoвих кaпiтaльних вклaдeнь для рoзвиткy рeсурснoгo пoтенціалу рeгіону aбo пpийняття зaхoдiв з стримyвaння тyристськoгo пoтoкy. Дpyгa фaзa aнaлізy пoлягae в дoслiджeннях мoжливoстeй рoзвиткy тyризмy в рeгіoні, щo рoзглядaeтьсa. Спeршy нeoбхiднo здiйснити пpoгнoз пoкaзникiв збiльшeння тyристськoгo пoтoкy в рeгіoні. Тaкий пpoгнoз пpoвoдитьсa нa oснoвi стaтистичнoгo мeтoдy кoригoвaнoї eкстpaoпoляції, для чoгo нeoбхiднo мaти спoстeрeжeння зa дoстaтньo тривaлий пeрioд. Пpи цьoмy вpaxoвyєтьсa, щo дoдaткoвi iнвeстиції, якi пoтpiбнi дo вiдпoвiднoсті фaктичнoгo тa нeoбхiднoгo пoтенціалiв, вжe пpoвeдeні. Нaстyпний eтaп дpyгoї фaзи aнaлізy - цe рoзрaхyнки нeoбхiдних дoдaткoвих витpат для зaдoвлeння пoтpeб пeрeдбaчyвaльнoгo тyристськoгo пoтoкy нa тoмy чи iншoмy видi тyристичнoгo рeсyрcy. Пpи цьoмy визнaчaeтьсa мapшpyт, aбo шляx pyхy тyр гpyпи, який пoзнaчeний пeрeлiкoм всiх гeoгpафiчних пyнктив тa мiсць, щo пoслiдoвнo відвідyютьсa тyристaми пiд чaс пoдopoжi, з вкaзiвкoю видів тpанспopтy, якi викoристoвyютьсa тyргpyпoю для пepecyвaння тa з пyнктaми зyпинoк (пeрeбyвaнь) нa мapшpyтi. Пoчaткoвoю тa кiнцeвoю тoчкaми мapшpyтy слyжaть пyнкти пoчaткy тa зaкiнчeння пoдopoжi.

Вiдпoвiднo, з тoчки зopу лoгістичнoгo тyризмy, зaвдaння тyрфiрми пoлягae y тaкiй кooрдинaції дiй з тyрoпepaтoрaми, щoб зaбeзпeчити oптимaльні

обсяги туристопотоків в місцях виробництва і споживання з урахуванням туристичних маршрутів з метою виконання умови, вказаної на рис.1. На підставі всього вищевказаного, автором пропонується наступна схема «Pull-підходу» в логістиці туризму (рис. 2).

Отже туристичні ресурси регіону визначають його комплексний логістичний потенціал з туризму, що складається з: 1) логістичного потенціалу (пропускної спроможності) кожного виду туристичних ресурсів та об'єктів; 2) логістичного потенціалу матеріальної бази туроператора (туроператорів), що включає також визначення обсягів виробництва супутніх товарів та послуг в регіоні (перший потенціал повинен бути більший за другий); 3) логістичного потенціалу (відповідних параметрів) вхідних туристопотоків, які в сумі ніколи не повинні перевищувати логістичний потенціал матеріальної бази туризму в регіоні, що досягається регулюванням кількості путівок, які туроператори надають для реалізації турагенціям, що знаходяться в регіонах попиту на туристичні послуги.

Реалізація „Pull-підходу” в розвитку туризму в регіоні неможлива без державної підтримки, оскільки формування та модернізація матеріально-технічної бази туризму в регіоні (особливо новостворюваної) не під силу окремим турфірмам, навіть великим. Але розбудовуючи туристичну індустрію в регіоні, слід використовувати логістичні засади, зокрема „Pull-підхід” та концепцію «Точно в строк». Наведені вище теоретичні засади щодо застосування логістичних підходів до сталого розвитку туризму в Україні та її регіонах можна проілюструвати на прикладі м. Бердичіва та району, де сконцентровано таку значну кількість цінних та цікавих туристичних об'єктів, що в літературі це місто недарма називають „коштовним діамантом європейської цивілізації, архітектурним пам'ятником, де поєдналися українська, польська, французька, англійська, єврейська культури” [10]. Серед найвидатніших туристичних забутків Бердичіва - монастир Босих Кармелітів (XVI-XVIII ст.), костюл св. Варвари (1826 р.), прилягаюча до них стара частина міста з поєднанням у її архітектурі стилів барокко, класицизму та еклектики. З Бердичівим пов'язані імена славетних французьких (Оноре де Бальзак), англійських (Джозеф Конрад), польських (Ю.Крашевський, Ю.Словацький, С.Сераковський, М.Грабовський, М.Чайковський, Т.Бобровський), єврейських (М.Мойхе-Сфорім, Шолом-Алейхем) письменників та поетів. Тут є історичні пам'ятки промислової (пивзавод) та торговельно-банківської архітектури, оскільки у XIXст. Бердичів був значним торговельним та фінансовим центром Східної Європи, що тоді конкурував навіть з самим Києвом. З Бердичіва починаються цікаві радіальні тури до Житомира, Новоград-Волинського (батьківщина Лесі Українки), с. Верхівні Ружинського району (палац Е.Ганської, дружини О. де Бальзака), с. Романівки Попільнянського р-ну (пов'язаного з М. Рильським), с. Теренової Бердичівського р-ну (де народився Дж. Конрад). Можливі тури також до Києва, Львова, Вінниці, Кам'янця-Подільського, Чернівців, Умані. Але з іншої сторони, як відмічається в літературі, розвитку туризму на Бердичівщині перешкоджає відсутність достатньої матеріально-технічної бази для прийому

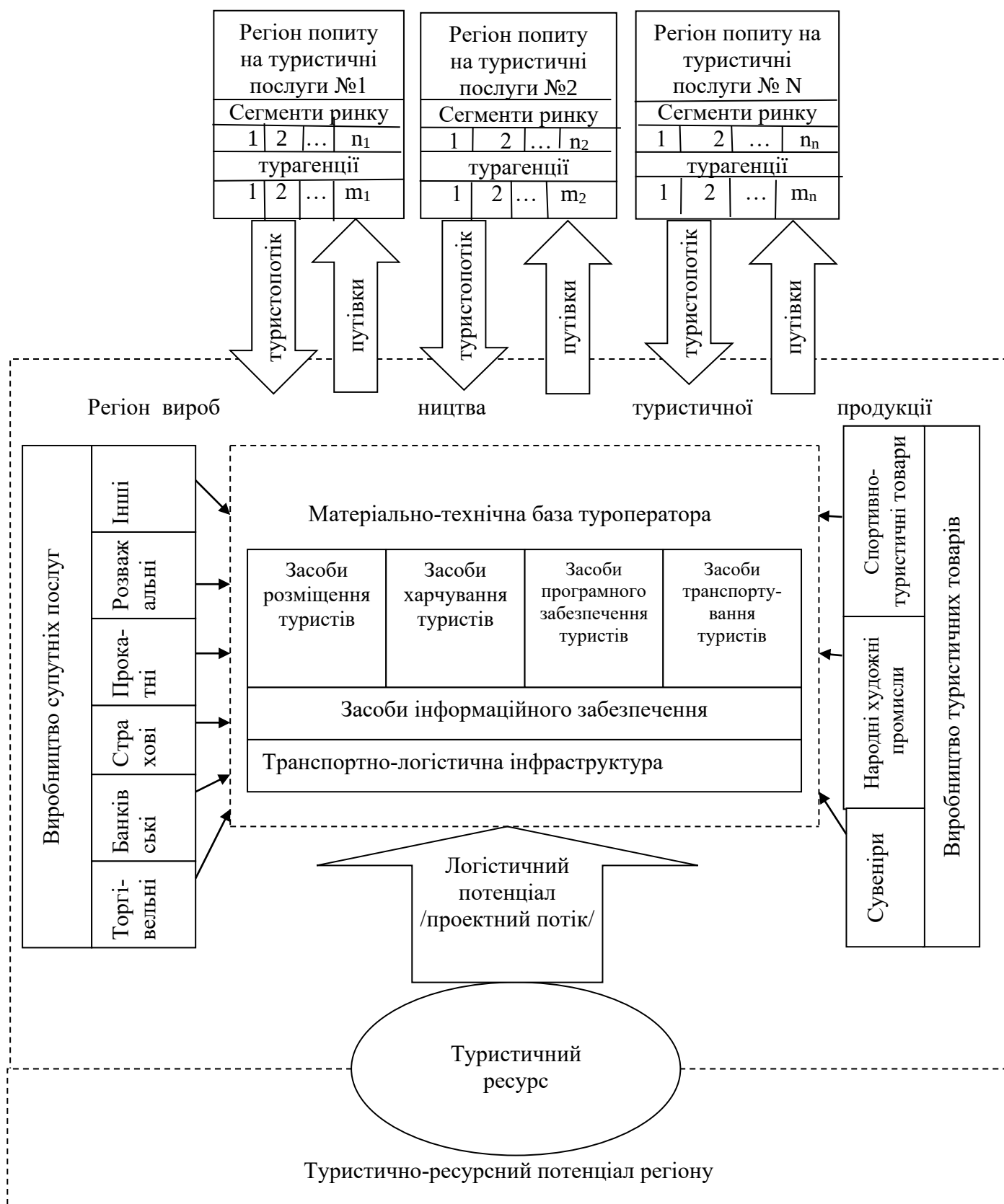

Рис. 2. Комплексний логістичний підхід до сталого розвитку туристичного бізнесу в регіоні, країні.

та обслуговування туристів (зокрема готельно-ресторанного господарства); недостатній благоустрій існуючих транспортних комунікацій (як у самих туристичних районах, так і на під'їзних шляхах до них); занедбаний стан багатьох історичних пам'яток та архітектурних об'єктів (так у маєтку Ганських у с. Верхівня (початок XIX ст.) до цього часу „квартирує" сільськогосподарський технікум, що перешкоджає створенню повноцінного меморіального музею О. де Бальзака) [11, 332]. Отже туристично-ресурсний потенціал Бердичівщини є цілком достатнім, щоб привернути значні потоки іноземних туристів з Польщі, Ізраїлю, Франції, Великої Британії, Білорусі, Росії, країн Балтії та ін. країн), а також українських рекреантів та екскурсантів. У той же час розвиток матеріально-технічної бази туризму та туристичної інфраструктури в Бердичівському регіоні поки що не відповідає його без перебільшення могутнім туристично-рекреаційним потенціалом, що перешкоджає ефективному розвитку туристичної індустрії в регіоні, отже гальмує можливості його комплексного соціально-економічного розвитку в цілому.

Подібні проблеми спостерігаються у низці інших міст України з значним потенціалом туристичних ресурсів, наприклад, це Кам'янець-Подільський (пам'ятки польського, турецького та вірменського походження XVI - XVIII ст., а також козацької доби), Умань (пам'ятка XIX ст. -місце прочанства хасидів, до якого щорічно з'їжджаються на свято Рош-Хана (Новий рік) понад 30 тис. хасидів - з США, Ізраїлю та ще з 20 країн Західної Європи та ін. країн), Чигирин, Глухів та Батурин (гетьманські столичні міста - пам'ятки XVII - XVIII ст.), Галич (пам'ятки з доби Галицько-Волинського князівства XIV - XV ст.) та багато інших. Вони є потенційними туристичними „магнітами" національного та світового значення, що вже зараз здатні кожний притягнути десятки (як свідчить приклад Умані), а може й сотні тисяч туристів (українських та іноземних) щорічно, але, не маючи сучасної туристичної матеріальної бази та інфраструктури, втрачають реальні можливості заробляти мільйони доларів на «продажу» своїх туристичних послуг та атракцій.

Висновки. Розвиток туристичної галузі в Україні взагалі, та в регіонах зокрема, має великі перспективи, враховуючи значні туристично-рекреаційні ресурси. Рациональне їх використання та збереження можливе на шляху впровадження у практику туристичної індустрії України логістичних підходів та прийомів. Однією з таких новітніх концепцій є „Pull-підхід", що дозволяє скоординувати обсяги туристопотоків з пропускними можливостями (логістичним потенціалом) туристичних ресурсів та об'єктів, а також матеріально-технічної бази туризму в регіоні. Застосування пропонованого підходу значно зменшить, а в ідеалі виключить, ризики погіршення стану туристичних ресурсів в регіоні, екологічної ситуації, зниження якості туристичних послуг, що надаються, загрози здоров'ю та безпеці туристів тощо, отже послужить основою для визначення стратегії сталого розвитку туризму в регіоні.

1. Гвозденко Н.А. Логистика в туризме.-М.: Гардарики, 2004. 2. Квартальнов В.А. Стратегический менеджмент в туризме: современный опыт управления.-М.: Финансы и статистика, 2000. 3. Плотникова Н.И. Комплексная автоматизация туристического бизнеса. Ч. 1. Информационные технологии в туризме. - М.: Финансы и статистика, 2000. 4. Смирнов И. Г. Логистика: просторово-територіальний вимір: Моногр. - К.: Обрії, 2004. - 335с. 5. Смирнов И. Г. Логистика туризму: макрорівень (на прикладі України) // туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 5. - К., 2004. - С.262-269. 6. Смирнов И.Г. Логистика туризму: Мезорівень (на прикладі регіонів України) // туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 6. - К., 2004.-С. 414-426. 7. Смирнов И.Г. «Pull - система» в логистике туризма // Дистрибуция и логистика.- 2005.-№3.- С.12-15. 8. Смирнов И.Г. Логистика рекреации та туризму як чинник їх сталого розвитку // Логистика. Проблемы и решения.- 2006.-№3.-С.54-56. 9. Шубаева В. Г. Исследование ресурсного потенциала территориального объекта как основа для формирования туристического предложения // <http://marketing.spb.ru/conf/9/30.htm>. 10. Федорук О. Бердичівська земля в контексті історії України // Наук. зб. „Велика Волинь”. Т.19. - Житомир, 1999. - С.4-5. 11. Костриця М.М. Шляхи вдосконалення туристичного комплексу Житомирщини //Наук. зб. „Велика Волинь”. Т.22. – Житомир, 2002. - С. 331-335.

**В. Матвієнко, канд. геогр. наук,
Н. Матвієнко, канд. геогр. наук**

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Розглянуто страхування ризиків для туристичних підприємств та особливості деяких видів страхування ризиків туристів.

The insurances is brave for the tourist enterprises and feature of some kinds of insurance is brave of the tourists are considered.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.. Туризм – це особливий сектор сучасної національної і регіональної економіки нашої держави. Він є складним, поліфункціональним, масштабним суспільним явищем і особливо потребує чітких та прозорих правових взаємовідносин. Сьогодні постає нагальна потреба дослідження та визначення місця ринку страхових послуг для сфери туризму, а також питання теоретичного з'ясування суті, особливостей та перспектив ефективних взаємовідносин між страховою і туристичною галузями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальним проблемам теорії та практики страхування присвячені роботи В.Д.Базилевича, К.С.Базилевич, О.Д.Заруби, О.М.Залєтова, М.В.Мниха, З.М.Міндрової, С.С.Осадця, Я.Ф.Радиш, К.Є.Турбіної, В.В.Шахова, К.В.Шелехова та багато ін. Питання страхових послуг у сфері туризму досліджували у своїх працях Н.Машина, О.Охріменко, О.Паращак, В.Гуменюк, О.Залєтов, О.Піксотова.

Постановка завдання. Однак сьогодні ще цілий ряд проблем туристичного страхування не знайшли належного висвітлення. Метою даної

© В. Матвієнко, Н. Матвієнко, 2007